

ինչպէս կը գրէ Եագուպ-Արթին Փաշա Աղա-
զըրակեան:

Ո՞շափի ճշմարիս է եղբ Պէտան Պէյի
գուշակութիւնը: Աղեասանդից Նաւահանգը-
տին քարափներուն մենաշորհը, Հայ Հանձնարի
յղացւմ եւ ծնունդ, այսօր կը պատկանի օտար-
ազգիներու եւ մեծ արդինք յառաջ կը բերէ:
Քանի ցաւալի է, որ Հայու սեպհականութիւն
չեղաւ այն, որ մեծ Հարստութիւններ պիտի
թափէր այժմ Հայու գործ:

Այսու ամենայնիւ, մեծ պատիւ է այն
Պէտան Պէյի Հանձնարին, որ ոչ միայն բժշկա-
կան գիտութիւններով, զարդացած էր այլ եւ
անտեսակիտական եւ պատմական խորին հմտու-
թիւններով, գործուն կը գրէր Ա. Ալվազեան,
Պէտան Պէյի Հանձնառու կենսագրութիւնն հրա-
տարակած պահան:

Բաց ի բժշկական եւ պատմական ծանօ-
թութիւններւն, գէտան Պէյ տեղեակ էր նաև
շատ լեզուներու, մայրենի բարբառին քաջա-
հմուտ էր, գիտէրդ զարդիւնը, անգղենը էր, իտա-
լիրէն, արաբերէն եւ թուրքերէն, եւ մասնաւոր
սիրով կը մշջէր Հնագիտական ուսումը, որոն
արդիւնք են այն ամեն նուերները՝ զրոյ ըրած
էր ժամանակին Անեսեիկի Միթթարեանց Թան-
գարանին:

Այս նուերներուն մեջ կը գտնու էր, Կ'ըսէ
Ա. Ալվազեան,³ 700 տարուան ակերչական
ազգային Հնագութիւն մը, որոն վայր Սաղմոսին
քանի մը տառերը Հայտառաւ արձանագրուած
էին, եւ զոր 1867ին գէտորդ Գ. Կաթուղիկոսը
Ա. Պոլսէն Ելիմածին մեկնած ժամանակը գնել
ուզած եւ չէ յաջողած:⁴

Գրեթէ քառորդ դար մը իրբէւ բժիշկ
գործերով և. Պոլսաց մէջ, ուր Տոքի՛. Անրվիշէնի,
Սինապէնան Գասպարի եւ այլոց Հաւաար գիրք
մ'ունեցաւ, Պէտան Պէյ 1876 Կամ 77 թուա-
կաններուն՝ ալ յոյնած եւ Տիւանդ՝ կը թու-
զու իսպահու ասպարենք եւ կը մենի հ'առան-
ձնանայ Մարգարիթ Բրէնիք կղին, եւ Հան 72
տարեկան Հասակին, 1882 Փետրուարին կը
կիբէ իւր կեանքը, թողով մանչ մը եւ երկու
աղջկ զաւակի որոնց մին Հարսնացած է Հայածին
— օտար բժշկի մը:

Իւր երիարատեւ ասպարեզին մեջ բարձր
տաղանդն այլեւայլ պետութիւններէ գնահա-

տուելով, պատուուած էր ինք զանազան պա-
տուաշաններով, որոնց մէջ նշանակիլի են
գաղղական լիքին ո'նկու. օսմաննեան ինիները,
ինչպէս նաև Քահանայապետական, Աւտորիա-
կան, Խտական եւ Քրուստական կառավարու-
թեանց կողմանէ շնորհուած պատուանշանները:

Իւր մարմինը մեծ շքով եւ Հանգիստուոր
յուղարկաւորութեամբ թաղուած է Կաթողի-
կեայ Հայոց Երեւայի ազգային գերեզմանատունը,
ուր իւր զաւակները մաս ժամանակէն անոր յի-
շատակին պիտի կանգնեն փառուոր Մահացածան:

Իւր պատկերը, զոր կը առ ներկայանեմ,
ձեռք անցուած եմ շնորհի Վեր բարեկամիս
Հ. Եղիշէ Ա. Գավթօննեանի, որուն կը յայտ-
նեմ հոս անկեղծ շնորհակալութիւնն, ինչպէս
նաև Եգիպտական թղթատարութեանց Նախա-
րար Վահեմ. Եագուպ-Արթին Փաշայի, որ Պէ-
տան Պէյի կինաց պատմութիւնն հաճեցաւ յղել:
Առանց անոր առեղեկութեանց անկարեցի էր ինչ
աւարտել կինապրութիւնն այս բժշկիս, զոր
երկար ատենէ ի վեր ուշադրութեանս առարկայ
ընելով, համարած էի զայն օրինակելի տաղանդ
մը, հետեւելի աննաւորութիւնն մը:

Տոքի՛. Վահրամ Յ. Թուղթունեան:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ա.

Տ Ա Դ Ա Շ Ա Ջ Ա Ր Ի Բ Ա Ն Ա Ր Ա Ռ :

(Հարանիտունիւն)

Ն. Խաչատուր Կեշտունիցի:

Կ'երթողը միջին ժամանակաց Հայ գրա-
կանութեան մէջ՝ իրբեւ հեղինակ Հանրածանօթ
եղած է, եւ կերպ մի՛ ոչ այնչափ պատուաոր՝
Համբաւ Համաս: Շատ տարիներէ վեր բանա-
միրաց մէջ ընդհանուր տարածեալ կարծիք կար,
որ ինք Մայոն-Կամսթենեայ Վարուց Աղեքան-
դրի հին թարգմանութիւնն ապականած է՝ իւր
մուծած ու ամպական փոփոխութեամբն: Սակայն
յետին տարիներն այն թարգմանութեան վրայ
եղած ճշշդ ուսումնասրբութիւնք ցուցին մէջ ինք
յայս մասին ամենեւին գործացութիւն չընի:
Կը յաշակաւոր գրոց նկատմամբ իւր գործու-

¹ Ցեղ ճիշտու լուրջի, Թի. 2940, Մարտ 1895:
² Ցեղ բաշունի Զ. Տարի. Թի. 2, 1848 Յաւնապար
15, Եղ. 17:

³ Ցեղ ճիշտու լուրջի, Թի. 2940, 3 Մարտ 1895:
⁴ Ցեղ ճիշտու լուրջի, Թի. 2940, 3 Մարտ 1895:

1 Ցեղ Հանդեր, 1895 թ. 10:

Նեւովիշտան յայն միայն կ'ամփոփի, որ մինչ եւս
անոնցմէ մին է՝ որ իրենց բանաստեղծական եւ
տաղապահական տաղանդն ի կիր արկած են յի-
շեալ մատենին մէջ ռամբօրէն եւ ռամկախառն
ոտանաւորներ մոռեանելու¹:

Աղեքասների վարուց վերաբերեալ ոստա-
նաւորներէն զատ՝ կեչառուեցիս ունի նաև երկը
անկախ տաղեր, որ մեր Մանդրնին Չոգր մէջ
կը գտնուին: Ասոնց սկզբնաւորութիւններ են.
“Եյս կեանք ե յերազ նըման:” — “Թէ մարդ
ես եւ միաս ունին:” — “Ես եմ կորուսեալ
ոչնար:” Երեքն ալ բաւական ճարտարութեամբ
շնուած եւ ընդարձակ: Առաջին տաղն իբրև
օրինակ ամբողջ յառաջ պլատի բերենք, իսկ եր-
կու յաջորդներէն շատ մի նմցյներ կը տեսնենք
գրութեանս շարունակութեան մէջ:

Այս կեանքո է յերազ նրման,
եւ հարուց բնակիմ յանդիման:
Բնաւթիւնս որ հասաւ մարդոց,
ու տանի յանդունու ի զնուան:
Գլըց թէ ափան գնան,
կամ ունի միտու բանակին.
Դաստառունին ալբու կուլ,
ով տայց ես անդ պատախան:
Եկ որ օրինակ բներման
զաւացին մարդիւն որ անցան:
Զոր գործեցին զայն տարան,
թէ բարի կնեսք թէ մշղան:
Եհան որ մահու նոցի
ու թացին զայխարհո եւ անցան
Ընդ շատ ըստրուկտ ի ներա.
և մայս պատանկ թէ տարան:
Թագաւորք այլ շատ կային.
Ալլաւանց զարմցն որ ծննան.
Ժամանակն եհան երկի,
ի մըտան ի նեղ գերելման:
Խոկի չափեցան նորա,
մինչ երեք գուղն արցանական:
Լուս, զբաղած անուն
թէ ոչ ու լինի փոյքիման:

186 4. Κωνσταντίνος Κ. Σπυρίδων, Πατέρας Ζωγράφου-
θείας Αγρινίου-Αγρινού Επαρχίας Ημαθίου Αγρινίου, γεννήθηκε
τον Ιανουάριο του 1882. Ζωγράφος με σπουδές στην Αθήνα και στην Κύπρο (την περίοδο 1885-1897).
Εργάστηκε ως ζωγράφος στην Αγρινίου, στην Κύπρο, στην Αθήνα και στην Κέρκυρα. Έχει έργα στην Αγρινίου, στην Κύπρο, στην Αθήνα και στην Κέρκυρα. Έχει έργα στην Αγρινίου, στην Κύπρο, στην Αθήνα και στην Κέρκυρα.

в Сільському країні та підприємствах, які використовують
пісок, але у цих підприємствах не використовують пісок з
Сільського краю. Це використання піску з Сільського краю
зумовлено тим, що пісок з Сільського краю дешевший, ніж пісок
з інших країн. У результаті цього пісок з Сільського краю
заступив місце піску з інших країн. Це використання піску з
Сільського краю зумовлено тим, що пісок з Сільського краю
заступив місце піску з інших країн. Це використання піску з
Сільського краю зумовлено тим, що пісок з Сільського краю

Հիւածին Աստուած է գեղ, որ մահու եւ տէրի է ինձաց
Ցէպին ասրաւ առած ինքը ունի (մելքը) է բան ասացած
Թէ զշալինս ասեն եւ զի ման բազմաց կայսած,
Հրամանն ի վերօնս պիտի, որ ոնք բժիշկ գոված։
(Ցայտեա, անդ. էջ 119, նոյշ. 21)

թէ ինչ ասովմանի ծանրակլաւթիւն աւնի շրեք-
ստղեած Հետազոտութեանց թշչական մասին համար
պայ պայման էր տեսնելու: Առ այժմ՝ համեմատէ զանակի
Աթեանութիւնը իրադիրուն առաջին տօննն: (Բաղադրէ
1819, էջ 231:)

խալատուր, զարթիք ի քնյոյ,
կատարէ զգդորժք ի լըման:
Ծանսիր զարարէ Աստանա,
որ չամեն գեհենն ի հաւան:
Կացիք ի կարիք է կապեցիր բռնինք ծանրական.
Հոյք, թէւզէն չամ քափան,
մեռանին պարտուղ հայրական:
Զայն տուր եւ զարթիք բարեկան
զու միուոց մարդ սզաւական:
Նեկօք հաւատոյ անցիք թովուո հստական:
Ճանապարհ արդար դժոն,
որ չորսին տամակին անվաղնան:
Մի հարիր մասին սիրով,
որ խաւոր բերե Հոգեհան:
Յիմար գինին չի ըսրի,
ևս ամեն մեղաց բանալի:
Նըման պյու մոր մի լինիք,
որ քսէի զբամին ի տարի:
Շատ ապրիլն է պարանկէ,
պատասխանն իրաւ կու պիտի:
Ու կինը հանէ ըզմորդ
ի փառաւ նըման Եւայի:
Զկարէ փայտ միռաւ ի կոտին,
զի գտնուած որոշուած կու պյորի:
Պարա է հնամալ անան,
որ լինիք բաժին գեհենիք:
Գուրն եւ հուրն չեն ընկիք,
համառակ են եղծանելիք.
Բառ ողորման մը ուու,
որ պարասոց գերըն առ չնչիք:
Սուրբն է Աստուծոյ նըման,
ու իրածի է ում հանգիդորի:
Առառ լցոն հուզոյ ճարան,
ու անանան յերեխն ելանիք:
Տամ ես քեզ բարոյ ինքսուած ի ողորմ ու լոյլիք:
Բառու ողորման է Տէր,
նու լայտ զմել կեր գեհենիք:
Ցաւոք կու ներանց գլուխիք,
թէ լինիք դեղ իմ Խոցերիս:
Խիճեաւ միջարէ պրոյսիք
կարսէմ զլուսուած անենիք,
Փըռէն ի հըռոց ըզմուած
և լայտ ճարան գեհենիք:
Քառէն է դիրին Ցիռուաւ,
մին որչան գայուած կեհենիք:

(Հեղադասութեան Առաջնական համար, թի. 112:)

Հետեւեալ երկու (ԺԵ. Եւ Ժ.Ճ.) դարսց
առցիւնիս կ'ելլէ մազմախուան գումարու-
ն տաղաշափից: Սակայն որովհետեւ ասոնցմէ
ներուն լիցուն առածձին առաւելութիւն կամ
առագ իրաւան հայեցմանը կարեւորութիւն
մի, միայն երկե նշանաւորագյններէն մի մի
Դ երկերուն օրինակ աւատակ կը բերենք:
Զանց կ'առնենք նաեւ ոչի քանի մի տաղեր,
թէեւ ամենայն նկատմամբ բաւական ընտիր
բայց յաճախ հրատարակուած ու ամենա-
առօֆտ ըլլալով, եւ եթէ կարել է ասել՝ ոչ
կար բերնոց գիտաւալով, ընթերցողաց հա-
շեն կինար հրավարից զօրութիւն ունե-
ած: Այսպիսին կարգէն են ի մէջ այլոց երդ
երայ Զախուի: — Տաղ ի վերայ ձերիսայի:

— Նորդ վասն թիւթիւնի. — “Ելէք տեսէք զի՞նչ կայը նաւին. — “Կոռոնկ մեր աշխարհքեն խապրիկ մի չունին. եւ ասոնց նմաններ:

Զ. Մկրտչիք Նազար:

Տաղաւախս որ, ինչպէս իւր վերագրէն կը
տեսնուի, բանաստեղծութենէն զա՞նաեւ նկար-
չութեան կը զբաղէք, Արգեսիսկոպոս էր Ամ-
թայ (Տիգրանակերտի) եւ նցն բարձր պաշտա-
ման մէջ կը գտնուէքր ժԵ. գրառոն, — ունի
զանազան արձակ եւ առանաւոր գրաւածներ:
Ճանօնծ են այս վերջիններէն՝ 6—7 տարգ,
ըստ մասին գրաբար՝ սակաւ կամ շատ ռամկա-
լառոն:

ନୁଙ୍କେ ଏହି ରେ ସାକ୍ଷାତ ଶ୍ରେଣୀକାଙ୍ଗ୍ରେ ନୟନ-
ପରେ ନୁହରିଲୁ-ସାର୍ଵାତ୍ମକଫିଲୁ ଦନ୍ତକବାନ ବେଳୁ ଓ
ଅରପିଲା ଅନ୍ଦ ଅନ୍ଦ ମୁଖ୍ୟାତ୍ମକ ଦ୍ୱାରା ରୁାଙ୍ଗ ଅଜି ଅନ୍ତରିକ୍ଷ-
ମାଯ ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବେ
ଫଳନ୍ତରେ 37 ଅରପି ଅଳ୍ପ ଅଧିକାଂଶ ଏ, ଅନ୍ତର୍ମାତ୍ରରେ କୁର୍ର
ପରାପରା ଅଧିକାଂଶରେ ମୁଖ୍ୟ ଅଜି ନିର୍ମାଣ ମନ୍ତ୍ରରେ 1469
(ପରିବର୍ତ୍ତନ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ମାତ୍ରରେ) ଘରୋପକାଳିନ.
ଅନ୍ତର୍ମାତ୍ରରେ ନୟନ ଅରପି ଦ୍ୱାରା ଏଥାର ଏହି
କୁର୍ର ପରିବର୍ତ୍ତନକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବେ
ଅନ୍ତର୍ମାତ୍ରରେ କୁର୍ର ପରିବର୍ତ୍ତନକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବେ

Արարիչն արարածն մեղ բարկացաւ,
Բաղադր ընութիւնն աստուածայիին մեղ դառնացաւ.
Սուրն հըբեգէն պյոօք յերկնից տարածէցաւ,
Հաւըն ի առանձն առտուածայիին բըսըրեցաւ։

Եղուկ ու փյա հազար բերան զինչ գործեցաւ .
Զի նորասէր հարան ու փեսայն բաժանեցաւ .
Բանի մանեկ մօրտապալի ի հոյ գարձաւ ,
իւշ թէ քանի մայր որդէմեռ մօրմօրեցաւ :

Անմեղ տրդայքն ի հրկատակէն խոցէալ լինին,
Եւ թաւալին առջև ծնողացն ողորմագին .
Ազիողորմ ի մօր երեսըն նրաւալին ,
Արպէս ծաղկէ գարնանային թաւամէին : ...

Լացէք այսօր եւ ողբացէք ամենեցեան,
Դառն արտասուզ հառաչցէք գուշ միաբան.

Ա Արարեն Կոտու, - Նկարի բանն առաջացած է Կոտու Տէսքու հայութու մասն իր գործ կը գնէր ապահով ու ներքու շնչարու ։ Առ Տաղավար Հայութաց արքուն Մահմետի Միլինենի (յօրինակ և Զ. Գրիգորի Շ. Ք Գուշեանիան) կա դամաշկու ։ Պատարացաւուսու մի (Բ. Ժ. գրիգոր 1417-1432, որը Եղիածառ ապահովութիւն է իւ յանձնենի Եղիած գրեսին և դիմացաւ Յարեգանապատ զՅեր Մկր. Ապահով, որ եփի քրիստոն եւ զանազան երաժշտութիւն պարագան զորու դրույթ (Յանձնու աւոր. 1891, էջ 312)։ - Զեւս պահուի այլ եւ սայսպիս մահապատճեն է առաջաւ.

Զի հանց կըսէի ովզ յէ տեսեր մարդ բանական,
Այ առք ու ձեր եւ ծառ ու մեջ ամէն կու լսն։

Աշէկ մնանակ է աղօսուր պատիկեր արենցըման,
Աշէկն իսմայր աշքըն կանիծ էր յունիկման։
Ամէն անձնան եւ հասական թիգ անձնան,
Ամէն մոռու չէ սիրենի եւ սիրական։

Այսօր եհատ գառըն հրաւեր եւ գատառտան,
Ճարակ չունէք ամէն դիմաց՝ ու ոչ օդանական,
Մահու հրեշտակն ահշպակերպ զարհութափան
Ոչ սոյոմի նոր փեսոյին եւ ոչ մանկան:

Առանձին անկերը եւ թաւալէր ողորմագին,
Քանզի հասեալ էր օր մահու բռուն ատենին.
Հայեր ողորմ՝ յաջ եւ ի ձախ՝ քակտէր զհողին,
Շարակ յանձէր՝ և ոյ օքնական լայնմ ատենին:

Յայնժամ եղաց լուսը ասաց՝ ինձ իղզացէք,
Եւ զինէհար ի մահուանէ զիս թափեցէք,
Եւ ի ձեռաց սուրբ հրեշտակին ազատեցէք.
Զի պես մահուէ եմ, զինէհար զիս զնեցէք...

Առեւեան ելաց եւ հառակեաց, ճարտակ չեղաւ,
Դառան արտասովք դարձեալի ի հայրըն հայեցաւ.
Հայր, զինեհար հասիր մատաթի, հոգին քահատաւ
Հազար հասրաթ կայր իմ պատիս, մէկ մի չեղաւ:

Հայրըն գարեւաց յօրինին տասց հառաջելով՝
թէ ճար չանիմ սկի՞ ւ արծաթ զբեկ գընելով,
Զիսդի կու տամ հոգւոյդ փոխան յօժար սրտով,
Զինեհար զիս մի խոցեր հրեշէն սրորդ:

Հայրըն չկարէք փրկիլ զորդին իւր սիրական Արդին եւաց եւ հառաշեաց յոգւոց ե՛հան, Չափերն եկց գառն պրտառութ ողորմական, Եւաց գիւր կանանց արեւըն մանկութեան:

Գեղզեցի գոյն երեսայ թառամեցաւ,
Եւ ծովային աշքն ի լուսոյն պակասեցաւ.
Ասցիւաչ զօրեղ բաղադրէին կրտսեցաւ,
Լար արձա՛՛ցյն սոկի մանեակըն մանրէցաւ....

ಇಲ್ಲಿ ನಾನ್ಯಾಗು ಕೊಳ್ಳಬಹುದಿಯ ಅವಕಾಶ ಇರುತ್ತಿದ್ದು,
ಅಲ್ಲಿರು ಅನ್ಯಾಗು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿನ ಅಪರಾಧಗಳಿನ್ನು.
ಲಾಲಿಫ ಉದ್ದಿ ಕ್ರಿ ಅಪರಾಧದ ಅರ್ಥಾಸೂಲಾಭಗಳನ್ನು,
ಧೀರ್ಜಿ ಅರ್ಥಾಸೂಲಾಭಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ

Ի Հայոց մեծ թըրականին յի՞ն հարիւրին
Եւ համառօս այլ աւելի տասնեւութին.
Աչք տեսի զրդն եւ զշառաջըն դառնադին
ԶՄԿրտին քաղաքն արար զամենըն լալագին :

Ամենօրչնեալ՝ կոյս Մարիամ Աստուածածին,
Զինէհար զմեր նընդցեալքն ի քեզ յանձին.
Արժան արա զսա անթառամ սուրբ պսակին.
Եւ քեզ ամէնքս երկրպագեմիք, Աստուածածին

(թ. 118 եւ այլ քանի ի վեցինք Մամոդինի):

Քերթողիս տալը կրուն մէջ կայ զղակա
մալ, որ նախընթացէն աւելի ռամբախառն և
եւ շատ սովորական՝ շատ ձեռագրաց մէջ
պահպանու:

Երազ է եւ սուտ, եղբարդ,
աշխարհին բաներն ի լըման,
Ո՞ւր են թափառուցն՝ լինակը
ու պարունայք, սուլվան ու խան:
Ընկերն ընդու ու բարսի,
գործառանուն չատ գտանեցան:
Յետոյ գէմ անհան թօղովն,
ու մտան ի հող՝ ի զըմատ:

Նաղազ, մի խարիր մեղքը,
մի քափիր անառնց նըման.
Մի գիրկ աշխարհու ածեր,
մի խարիր թէ քեզ տի մինան.
Ծուառվ քեզ աշխարի կու գայ
ու խոցն ըլչողիդ մահուսն.
Հոդիդ բաժամի քէն,
ու մինայ մարմնու ի զընտան:
Աշխարհու գէմ պօֆայ չընեի,
ու արքու է մարդոյ բարի.
Աւուըրք մի խօնալ կու տայ,
բայց յետոյ է գառն ու լեղի:
Աշխարհու մի հաւատուն,
զօրն ի բռն գէմ սուս կու խօսի.
Զինչ որ խստանու սուսուն,
չ պահել զին խօսն ի տեղի:
Ըստոց խստանայ հաւատուն,
ու պահէ զօրն յերեմինի:
Ըստոց մեծութիւն տայ,
ու պահու աշխատ և անօթի:
Խարիր թէ ուրախ պահեմ,
ու առնեն զըրես ի բարի,
ի մշն ի ծովուն սոսի,
ու պահէ ի տարասոսի:
Աւուըրք մի վերայ անցնան,
լույս մասնու որն հասանի.
Յարեւան դաստարի հանէ,
եւ առնէ զըրմ ու լալի:
Աւաշ թայն աղջուս մանկինին,
որ գարձնն ի հօգ և ի փշը,
իւրեանց ժամանակն անցնա.
զիրու զըրտ մատիճն գիշերի:
Երբ զսյ զինուիր, գէնէ,
որ ու սէր ի սուս ափ փոխի,
Զաշխարհու զու մի սիրեր
առաւանել քան զիար առելի:
Մայի հասարա մի մասուն,
մծութիւննու քեզ չ պիտիր.
Ունիս կերպարու հաւատուն,
ունիս քեզ ցառ կու լիմիր,
ի զըրմեմի նաղազ,
զանց արս ու զըրէ բարի.
Զօրս իւրաքան դու լուէ,
ու այլոց ի գործ անցնան:
Գիտերի թէ լուսուն էր,
նա մեռց զետ կու սոսին
ի հօգ աշխարհու տասին,
շահ լուսին քառ զնն աւելի:

նենսպի: Առանց երկար տատանելու, իրեղին-ներս առի եւ առաջին հանդիպած կառըը նստելով մուս քաղաք: Կառըը բերաւ զիս տեղյն լաւագցն պանդոկի, Հոôtel Ժ'յուրե, ուր փոքր սենեկի մը մէջ առօժմն սեղաւ-որուելն վիրը, ստիպուած էի գարձեալ գորո-լլելու: Հարկաւոր էր զարդարաստութիւն տեսնել հետեւութեան օրուան վելուորթեան համար: Պիտի մենէնց Տփինու: Եւ միակ ուղարի ճա-նապարհը կուսակուն լիւնելն էին, որոնք չայշ-լով ուստական մօտ միադարեայ արիստուութեան, գեռ յամառոցին կընդգրիմնային եւ չէին թողուր որ երկաթի եւ շգեւյ միացած յօթը դայ ոսնակու անէ իրենց կուսական մե-ծայաբթ բարձուուրը եւ լանջըը: Կակասեան լընաշղթան երկու մասի կը բաժնէ կակասն եւ զեռ եւս երկաթուղի չկայ կառուցուած, այս երկու մասերն իրար միացնելու համար: Այս կերպով Անդրբաւկան, այսինքն Տփինու իր շընակայ ևս հանգներով շը որ եկառքի ճանապար-հով կապուած չէ գեռ բռն թասաստանին: Միայն ձին է որ կը շարուանաէ իշխան, որ կը բարձրանան եւ կը առանի իր հետ ուղեւորդուութեան մինչեւ շիրացն հսկայական դագավծն եւ կիշե-ցնէ անկէ Անդրբաւկասի հովիտը, Կոտ գետի շորջու: — Այս լեռնային ճանապարհը 200 քիլոմետրէն պակաս չէ: Այս 200 քիլոմետր (ծշգագինը՝ 199½ վիրատ, 205 քիլ.) ճանա-պարհն անցնելու համար մէ՛ թիֆինէն վրա-դիկաւկան եւ թէ Ալյոնիկաւկանէն թիֆին, օրը 2 անդգամ հանրակառք կ'ելլէ մէկն առաւ-օտեան ժամը 8ին, որ դիշերը կ'անցընէ կէս ճանապարհի կայտանին մը մէջ եւ հնաեւեալ օրն երեխոյն կը հանանի իր տեղը, եւ միւսը կէսորն վերջը, ժամը 3ին, որ առանց գագար առներու, ամբողջ ժամանակը յառաջ կ'երթայ եւ նշյացս հետեւեալ օրը երեխոյն կը հանանի իր տեղը: Այս հանրակառքերը կառա-վարութեան հսկորթեան առկ են եւ որոշ կանոններու ենթարկուած: Բայց ով որ կամե-նայ կինայ ոչ շատ բարձր գներով յատուկ իրեն համար առանձին կառը վարձելով նոյն, ճա-նապարհաց վարչութենէն եւ իր ալզած կեր-պով յառաջանաւ: Ճանապարհին սարերու բարձանց եւ լանջըն վայ, 11 կայտան կայ հաստատուած, ուր թէ կառքերու ձիերը կը փոխուին եւ թէ ուղեւորները կը հանդստանան: Այս կայտաններու մէջ կան բաւական լա-ճաշաբաններ եւ գիշերելու սենեանիներ: Այս ճանապարհը պաշտօնական անսենով ուսումնի-

Անձրեւու օգով, երեկոյան ու ժամանակ, շղթեկառը մտա. Վարդիկաւկասի հայաբնաց: Ամբողջ 5 օրուան երկաթուղար շարժուն եւ փակ կեանքեն ձանձրացան, վերջապէս այս դիշերը հաստատուն բնակրան պիտի ու-